

ЗА СЕКОГАШ ВЕРЕН НА

Последниов половина век за бугарската политика, наука, литература и публицистика Никола Вапцаров е само Бугарин и голем бугарски поет - револуционер, кој загинал за мајка Бугарија. Непосредно по Втората светска војна сите негови најблиски - мајка му, брат му и сестра му подготвија голем број јавни декларации за своето македонско потекло. Меѓутоа, по XVI пленум на БКП и по промената на Живковата национална политика кон Македонија и Македонците - тие беа доведени во ситуација да мораат да даваат јавни усни и писмени изјави дека Никола се чувствувал Бугарин и дека тие се Бугари, а Македонија била и е бугарска земја. Каков парадокс!

**СВОЈ НА СВОЕТО,
НИКОЛА ЈОНКОВ ВАПЦАРОВ**

Пишува:
Ружица ГОЧЕВСКА

По повод 95-годишнината од раѓањето на македонскиот поет и револуционер Никола Јонков Вапцаров, на 22 декември Македонската академија на науките и уметностите одржа свечен собир. На соборот насловен како "Македонецот Вапцаров", за животот и за делото на овој благороден поет, пригодна реч одржа академик Блаже Ристовски, а извадоци од творештвото на Вапцаров интерпретираше актерот Сашко Нинов.

Своите први стихови младиот Вапцаров ги напишал на најрана возраст. Зачувани се повеќе тетратки и тефтерчиња, полни со младешка поезија, период во кој најзастапени биле љубовните и патриотските мотиви. Во нив има еден своевиден букет од патриотска и од изразито македонска интонирана револуционерна поезија. Тоа се стихови на уче-

никот од 20-тите и од почетокот на 30-тите години на XX век, создавани во текот на едно револуционерно време во цела Македонија, кога македонската младина, вдихновена од борбата за национално ослободување и обединување, живеела и умирала за општонародните идеали.

"Поминаа веќе 62 години од кобната јулска вечер кога во софиското стрелиште над осудените беше извршена смртната пресуда. Според сведоштвата, Никола паднал само ранет, но сè уште жив. По прописите на тогашното бугарско законодавство, преживеаниот требало да добие итна медицинска помош и да се остави во живот. Но, присутниот секретар на директорот на полицијата го извадил пиштолот и со неколку куршуми го дострелал. Оттогаш досега на повеќе пати одамна мртвиот Никола Вапцаров и политички се дострелува", вака ја почна својата беседа академик Ристовски. Во своето експозе Ристовски даде и посебен осврт на горливото прашање за "националната и творечката" припадност на Вапцаров.

"Бугарската држава, вистина, му ги укажа сите пресметани почести и на внатрешен и на меѓународен план. Неговата поезија е преведена и пласирана на многу јазици во светот, па и во едичијата на УНЕСКО. Но, од почетокот на 50-тите години на минатиот век тој редовно се претставува како "великиот син на бугарскиот народ", "гордост на бугарскиот народ" и слично и никогаш не се спомнува неговата потенцирана македонска национална припадност и децидната патриотска свест и дејност", потенцираше Ристовски.

Во контекст на горенаведениот став на Ристовски треба да се додаде и следново: Никола Вапцаров никаде (освен во административните официјални документи), во своето книжевно творештво за себе не го употребил етнонимот Бугарин ниту, пак, некаде го има деклариранио херонимот Бугарија за своја земја. Уште во песните од 1926 до 1928 година неговата татковина ја симболизираат планините Пинд, Шар и Пирин, особено во песната насловена "За тат-

ковината". И во песната "Облаци" која е од тоа време, кога се точеле бегалци од Егејскиот дел на Македонија, во согласност со грчко-бугарскиот договор за "размена на населението", сè тоа оставило болна трага во психата на младиот поет. Меѓу песните кои избилуваат со социјален и патриотски дискурс можеме да ги наброиме: "Заклетва", "Смена", "Гаталец" итн. И во натамошниот период, во неговиот зрел развоен период темата татковина останала како вечна инспирација. Култот кон татковината, кон родната земја, соодветно е одразен во амблемот на Вапцаровиот патриотизам - песната "Земја". Таа, како што потенцираше Ристовски, е песната која предизвика најголема злоупотреба во научната литература и во политичката публицистика.

Во вториот дел од излагањето академик Ристовски се осврна на Македонскиот литературен кружок, еден од најистакнатите културни бастиони од тој период. Кружокот претставувал директно продолжение на Македонското научно литературно другарство од Санкт Петербург. Никола Вапцаров бил неформален, но фактички раководител на Кружокот. Поради тоа, тој земал директно учество во

ИНТЕЛЕКТУАЛНИОТ СВЕТ ОДРЖА СВЕЧЕНА БЕСЕДА ВО ЧЕСТ НА ВАПЦАРОВ

МАКЕДОНСКАТА КАУЗА

сите негови активности. Негов најблизок и досмртен соиселеник и соборец бил познатиот Антон Попов. Кружокот се дефинирал како самостојна, независна група македонски поети и писатели, обединети од заедничката цел да работат на создавањето на македонската уметничка литература. Македонскиот литературен кружок бил основан на 2 август 1936 година, како уште една потврда на историската димензија на Илинден. Во оваа колективна литературна лабораторија се создавало литературното творештво на неговите членови, а години подоцна тоа ќе биде и едно од најблагородните богатства во македонската литература и историја. Кружокот исполнил најголем дел од задачите, што

значи дека од неговите членови излегле посебните стихозбирки, статии, критики, и тоа на А. Жаров, В. Марковски, К. Неделковски, Н. Вапцаров, Ѓ. Абаџиев, Д. Митрев и многу други. Тој бил составен од претставници од сите делови на раскинатата Македонија и со дејноста и со учесниците индиректно бил пресуден за развојот на денешното Друштво на писателите на Македонија, како и на повеќето витални научни институции, па така и на Македонската академија на науките и уметностите. Сè ова говори за една нераскинлива врска на македонското ткиво од минатото до денес. Несомнено дека во овој процес големо влијание имал и самиот Вапцаров.

За големите заложби и ак-

тивности на Кружокот, академик Ристовски истакна:

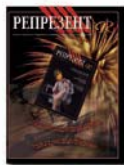
"Откако ја пронашле и ја препишале книгата "За Македонските работи" од Крсте Петков Мисирков и ја разгледувале во Кружокот, во пролетта 1940 година, К. Неделковски, Н. Вапцаров, В. Марковски, Ѓ. Абаџиев и М. Зафировски ја посетиле сопругата на Мисирков и од неа ги добиле на разгледување ракописите од оставнината на нежиниот сопруг и адресата од син му. Малку подоцна, Вапцаров, Неделковски и Марковски со лични посвети му ги испратиле своите штотуку излезени стихозбирки, а на 18 мај К. Неделковски од името на Кружокот му испраќа историско значајно писмо на синот на Мисирков, лекарот

Сергеј Мисирков".

Ова било само дел од палетата на културни и, пред сè, национални каузи кои Кружокот ги негувал со најголема страст и љубов. За македонската кауза дејствувал и загинал нашиот Никола Вапцаров. Поради тоа, денешните контроверзи поврзани со неговото име, најмалку заслужуваат било каква елаборација. Никој не може да го оспори ниту лично завештание на национално јасно самоопределениот Вапцаров, зашто неговото поетско творештво е создавано со декларирана македонска национална свест и тоа претставува дел од македонската литература, кој идејно и содржински се однесува на неговата единствена татковина Македонија. ●

R. РАФАЈЛОВСКИ
консалтинг

НОВО
ПРЕТПЛАТЕНЕ СЕ

Во рамките на претплата за **2005** година ќе го добиете засега **Единственото Мултимедијално CD** во Република Македонија од оваа проблематика. Комплетниот **P-Регистар** освен во печатената форма ќе го добиете и во електронска форма. Со инсталацијата на добиеното CD и по завршување на процедурата за неговото инсталирање Вие ќе имате можност секојдневно да го ажурирате P-Регистарот. По пат на наједноставната команда **АЖУРИРАЈ** со посетата на нашата веб страница дневно ќе ги внесувате измените. **ВЕДНАШ** по нивното објавување. Постојаната горлива тема за спорото пристигање на податоците е веќе минато до колку сте наши претплатници. Покрај ова ќе добиете уште едно **CD на крајот на 2005 година** со списанието **Регистар и Даночен практџкум** со што трајно ќе ги сочувате списанијата.

Севе ова во рамките на истата цена од само 14.700 денари.

ПОЧИТУВАНИ КОМИТЕНТИ!

Пред Вас е понудата на **РАФАЈЛОВСКИ КОНСАЛТИНГ** за претплата на стручното списание **РЕПРЕЗЕНТ** и **P-Регистар** за **2005** година. Списанието **РЕПРЕЗЕНТ** содржински е многу разновидно, ги разработува сите најактуелни и најгорливи теми од секојдневното работење, почнувајќи од даноците, сметководството, царините, финансиите, менаџментот, берзата, правото и многу други области. Во **ДАНОЧНИОТ ПРАКТИКУМ**, што го подготвуваме во рамките на списанието **РЕПРЕЗЕНТ**, нашите врвни стручњаци од оваа област ги објаснуваат проблемите со кои се соочувате, за данокот на додадена вредност, за персоналниот данок, за данокот на добивка и данокот на имот. **Специјалното издание на РЕПРЕЗЕНТ** содржи упатства за составување на годишна сметка. **P-Регистарот** е во пластични корици, со подвижни листови на основното издание во кое се содржани упатства и сите податоци што Ви се потребни во секојдневното работење и кои редовно ќе се ажурираат.

P-Регистарот е поделен на **8 дела** и тоа:

- Азбучен регистар на прописи
- Надоместоци
- Прописи
- Уплатни сметки и шифри на плаќање
- Камати, коефициенти и стапки
- Курсни листи
- Плати
- Други информации

P-Регистар на мултимедијално CD! Списанието **РЕПРЕЗЕНТ** и **ДАНОЧНИОТ ПРАКТИКУМ** на мултимедијално CD!

На нашата веб страница на иттернет ги добивајте сите податоци со однапред дадена шифра.

Користете ја нашата ливература!

ЕДНА ПРЕТПЛАТА ЗА:

25 СПИСАНИЈА   **2 МУЛТИМЕДИЈАЛНИ CD-а**
1 P-РЕГИСТАР И 16 ДОПОЛНУВАЊА

Со почит,
Вера Рафајловска

12 Списанија
РЕПРЕЗЕНТ

12 Броја
ДАНОЧЕН ПРАКТИКУМ

1 P-Регистар со
основна вложка

со преку
300
страници и

16
дополнувања

1 Специјално
издание

НОВО

2 Мултимедијални CD-а

САМО ЗА 14.700 ДЕН